

אמר רבי עקיבא פרק תשיעי שבת

צ.

עין משפט
נר מצוה

לח א מיי פ"ח מהל' שנת
הלכה ח:
ב ג א ג הלכה ח:
ד ד מיי פ"ב מהלכות
ענין הלכה ט:
לח א מיי פ"ח מהל' שנת
הלכה ח:
ו ח א ג הלכה ט:

תורה אור השלם

1 ואל דבק בדרך מאומה
מן החרם למען שוב יי
מחרון אפן ונתן לך רחמים
והחמך והרבה באשר
נשבע לאבותיך:
דברים יג ח

לעני רש"י

לטרון [לייטרעו]. מרור
נינות.
פיניא [פני]. אורן.
פריודי. מקדח.
מוקדי. למחות (נר).

מוסף רש"י

במיני מתיקה שנו. סתון
עממן מתיקה ומשום הכי
מלטרין דעממן שיה
למקם כסין הקדירה (ע"ז
100). לצבוע בהן דוגמא
לאירא. לומר מעט כעין
שמלחן לדוגמא לומר רוח
אמה צה, וזאת כשעור הלחין
ללחיה על גרדי למחם פי
קה שפסקת הערב מנהג צו
(ע"ז 100). לפי שאין אדם
טורח. ולם לא לטומה
שורה כדי פי סכה (ע"ז 100).
כל שיש לו עיקר. שוק
שמעו חן ופריה קרקע
העלמה (נדה 30). וכל
שאין לו עיקר. להקדים
לחן צימות השמים. כגון
קישוף ודילועין ויזאה כגון
(ע"ז ד). אין לו שביעית.
ומה לעשות מהן סחורה
והיה מותר להספיק (ע"ז 100).
ממחמת עורב. סממנות
מחן מוחין כגלגל נג הסיכל
לכלת הערובין של יצו
עליו (מנחות 107). סחור מביאין
כגלגל על כחל אמה על
אמה וכן סממנות גבוהין
אמה קטנין ומחין כגון
לחם הגג של היכל לגג
אם הערובין. לא כלל ערב
מועט הערובים כמו מהלכים
(ט לא מלל חמין (טריב)
1). לא יפחות ממעט
כסף. משה מעט כסף.
מיימי נחושא שיה מעט כסף
(מנחות 107). שמחטטין
בהן את הפתילות. מפילין
לחם הפתילה כשהוא שרוף.
ועליו ממוקד (ע"ז 107).
ומקנחין הנרות. של מנורה
מלפיה שמתכס (ע"ז 107). ר'
יהודה בו בתירא אומר
חמשה. גרעין (ע"ז 107).

רבי נסים גאון

האומר הרי עלי ברוב
לא יפחות מאמה על
אמה למאי חיי אומר רב
דיוף לכלת עורב. תמצאו
בסבת מידות בפרק ד',
הייכל מזה על מה ועל
רום אמה. האומם שש
אמת וגובהו ארבעים אמה,
אמה כרוה. ואמיתם (ביב)
דילפה. אמה תיקרה. ואמה
מעובה. וגי אמות מעקה.
ואמה כלה עורב. ר' יהודה
אומר לא היה כלה עורב
עלה מן המידה. אלא ד'
אמות עולה היה מעקה.
וכגון זה במנחות (דף 107)
בפרק הרי עלי עשרון.

הוא"ל וראויין למתק הקדירה. הוא"ל וממתיקין הוה ליה למימר
דפ"י צסוק כלל גדול (דף עו. ושם) וא"ת היכי מיירי אי
בנותן טעם אפילו שאר מינין נמי ואלו אין בהם נותן טעם אפי' מיני
מתיקה נמי לא ו"ל דאפילו צ"ש בהן נותן טעם שרי צשאר מינין
לנותן טעם לפנים הוא"ל ר"י:

ב"י רגלים ב' מ' יום. אין גירסא זו
נכונה דמשמע של קטן בן מ' יום
וצדה פרק האשה (דף סג.) גזי' ו'
סממנין מעצירין קמני כל הי דהכא
בומי רגלים וקא צעי התם בגמרא
דילג או מוקן וא"ת דגרסי של מ' יום
ואין נראה דהתם נמי תניא ומי
רגלים שחממיו וכמה חימונן שלשה
ימים¹ ונראה כספרים דגרסי עד מ'
יום דמג' ימים² עד מ' מעצירין אותם
על הכתם אבל מוק' ג' ולאחר מ' אין
מעצירין: **בורית** זה החורף.
ואע"ג דכפ' המנולה (ע"ז פ.) יהיב צמול
שיעורא אחרניא כדי ליתן על פי כף
של סיד אומר רבינו מאיר דהתם
מיירי צמול שנותנין צמיד אבל הכא
איירי צמול שמלננין צו את הנבדלים
ולספרים דגרסי הכא צורית זה אהלל
אחי שפיר: **תרי** גוויי **אהלא**
ולעיל דלח שני תרי גוויי חול (ט) (או
לגירסא אחרת תרי גוויי אהלל)
משום דקיס ליה דליכא בהו תרי
גוויי³ ויש ספרים דגרסי לעיל מאי
צורית אהלל ולפי זה אחי שפיר דה"ק
לעולם דלאמר מעיקרא צורית זה
אהלל ומרי גוויי אהלל:

א יפחות ממעיה כסף. תימנה
לר"י דלא יפחות מפרטה הוה
ליה למימר כי היכי דתניא צפרק
צתל דמנחות (דף קו:) הרי עלי
זהב כל יפחות מדניר זהב כסף לא
יפחות מדניר זהב:

מב"א עורב. צערוך צערוך
כל פי' דצמקדש ראשון
מפני רוב קדושה שהיה צו לא הוה
לרין כללא עורב ולימא דצפיק
למועד קטן (דף ט.) מוכח בזה
שהיה צמקדש ראשון כליא⁴ עורב:
המוציא קופת הרובין ארבע
שיש בה מינין הרבה
אינו חייב אלא אחת. תימנה דמאי
קמ"ל פשיטא דאפילו בהוילא וחור
והוילא אינו חייב אלא אחת כמו
צקלר וחור וקלר כ"ש צת אחת ואפילו
רב יוסף דמקייב אליבא דר' אליעזר
צקלר וחור וקלר צפרק אמרו לו (יומא
דף טו.) בזה אמת פשיטא דפטור
ומירך ר"ת דמיירי כגון שנודע לו על
מין זה ונתכפר וחור ונדע לו על
מין אחר אפי' פטור דהוי הכל כמו
דצב אחד ואע"ג דצפרק המנעיע
(לקמן 35.) תניא ואם היה כלי רצין רב
חייב חף על זה הכלי ומוקי לה רב
אשי שגג צוה וזה הכלי ונדע לו וחור
ונדע לו וצפולגמא דרבי יוחנן ור"ל
דוקא ככלי ואוכלים שמתכו מחלקין
דיעות אבל צאכולין שצמון הכלי
אפילו כפרות אין מחלקות ור"י מלא
צירושלמי אילו הוילא והוילא כלום הוא
חייב אלא אחת לא נזכרה אלא לר"א
שלח תאמר מייס הרבה ישו
שלח תאמר מייס הרבה ישו

במיני מתיקה. עסקינן שכולן מיני מתיקה קדירה אבל מין אחר אין
מלטרין ומתיקין לא מפליג: **דוגמא** לאירא. מעט זמר שהוא כמין
דוגמא שמראה הכבד לבעיה כזה מחפון או כזה והוא כדי ליתן
צאירא של קנה של גרדי ושיעורה מועט: **לשרום**. ומתני' צשאין

במיני מתיקה שנו הואיל וראויין למתק קדירה
טעמא דחזו למתק את הקדירה הא לאו הכי
לא הכא נמי חזו למתק: קליפי אגוזין וקליפי
רמונים טעים ופואה כדי לצבוע בגד קטן:
ורמיניה⁵ המוציא סמנים שרויין כדי לצבוע
בהן דוגמא לאירא (הא איתמר עלה) אומר
רב נחמן אמר רבה בר אבוחה לפי שאין אדם
טורה לשרות סממנים לצבוע בהן דוגמא
לאירא: אימו רגלים: תנא מי רגלים עד בן (6) מ'
יום: **תרי**: תנא נתר אלכסנדרית ולא נתר
אנפטרין: **בורית**: אומר רב יהודה זה חול
והתניא הבורית והחול אלא מאי בורית
כבורית מיתבי הוסיפו עליהן החלביצין
והלעינון והבורית והאהל ואי ס"ד כבורית
כבורית מי איתא בשביעית (והתנן) (ה)
הכלל כל שיש לו עיקר יש לו שביעית ושארין
לו עיקר אין לו שביעית אלא מאי בורית
אהלא והתניא הבורית והאהל (אלא) תרי
גוויי אהלל: **קימוליא**: אומר רב יהודה שלוף
ואוקימנא למעוטי עמי אשירה דלח
כ"י יהודה: **ר"ב ללחשא**. כחז חזי
הלש: **ריח גב** ששעשנין צהן
חולין ומינוקות כגון חלטיית להצדיח
מעליו מוזיקין: **ארגמן**. צבע שנוצנין
צו ארגמן וטעמא לא איתפרש. ול"ג
שם הוא רחוי להיח: **צחולה**
הוורה. עלה של וורד צחור אחת:
מיני מחסות כל שדוק. מתני' היא:
הי עלי צרוז לצבוע הבית: **לגילא**
עורב. כעללות של אמה (6) הי עושין
והן חדין כסכין סביבותיהם ומסמרין
חדין ככולן ומחפין צהן גגו של היכל
למועט את העורבים מלישב: **ממעט**
כסף. נחשת שזה מענה כסף:
אנורא. מזלג קטן (6) [כענין שטוין צו
זהב ולצדק הבית למאי חזי:
שמוחטין צו פטילות. ומנקדין לרשעים:
לעדוין מושכן. מוקיי"ד צלע"ז:
מקק דסיפרי סק דשידאי. כל אלו
תולעין הן שכל מין ומין וחלוקין
צשמותיהם תקן איילא פה הה:
כולהו סכנשא. לאכול: **קוליס יש**
צחאנים. היה תולעת יושב ונוקס
צגורו ודומה שהוא קוץ: **קטיס**
פה לדין. הרגו פה לדין:
מתנ"י רולנין. מוכרי צשמים
לקישוטי נשים יש להן קופות קטנות
לצרות צשמים: אינו חייב אלא טחאם
אחת. דכולה חדא הוצאה היא: **פחום**
מגורגרת. דאע"ג דכל האוכלין
שיעורן כגורגרת הני כיון דלזריעה
קיימי צפחות מכגורגרת נמי מתייבי:
זכע

חולין ומינוקות כגון חלטיית להצדיח
מעליו מוזיקין: **ארגמן**. צבע שנוצנין
צו ארגמן וטעמא לא איתפרש. ול"ג
שם הוא רחוי להיח: **צחולה**
הוורה. עלה של וורד צחור אחת:
מיני מחסות כל שדוק. מתני' היא:
הי עלי צרוז לצבוע הבית: **לגילא**
עורב. כעללות של אמה (6) הי עושין
והן חדין כסכין סביבותיהם ומסמרין
חדין ככולן ומחפין צהן גגו של היכל
למועט את העורבים מלישב: **ממעט**
כסף. נחשת שזה מענה כסף:
אנורא. מזלג קטן (6) [כענין שטוין צו
זהב ולצדק הבית למאי חזי:
שמוחטין צו פטילות. ומנקדין לרשעים:
לעדוין מושכן. מוקיי"ד צלע"ז:
מקק דסיפרי סק דשידאי. כל אלו
תולעין הן שכל מין ומין וחלוקין
צשמותיהם תקן איילא פה הה:
כולהו סכנשא. לאכול: **קוליס יש**
צחאנים. היה תולעת יושב ונוקס
צגורו ודומה שהוא קוץ: **קטיס**
פה לדין. הרגו פה לדין:
מתנ"י רולנין. מוכרי צשמים
לקישוטי נשים יש להן קופות קטנות
לצרות צשמים: אינו חייב אלא טחאם
אחת. דכולה חדא הוצאה היא: **פחום**
מגורגרת. דאע"ג דכל האוכלין
שיעורן כגורגרת הני כיון דלזריעה
קיימי צפחות מכגורגרת נמי מתייבי:
זכע

רבינו הגאון

אירא. ונקרא עירא. בלשון
ארמי אדורה. והוא כמין
מוך. חתיכה קטנה מן
הצמר או צמר של הפשתן.
או מן צמר של צבועין
שאורגין אותן בתוך
מטפחות ספס. כמו מלת,
נקראת בלשון ישישעאל
כמל והרבה צובעין
אותן. צליחאא בלשון
ישמעאל א"ל שקיקה.
פתילת הוורה. ששנין
צמיר כגון צבוע כעין
ורד. וקורין אותו וורד.
וכן אמרו (מנחות 107)
לענין יצאת וראשה פוריה
וורד וטוהר בשוק. כטוהר וורד
כגוד פניה. ובלשון פה
נקרא גולגון. נודע בבבלי.
מקק סופרים. וקובות של
ספרים. ותולעת הנולד מנו
נקרא מקק. ותולעת הנולד
(ממנו) ממשי נקרא אכר.
והנולד מן הענבים נקרא
אלא. ושל תאניס פה. ושל
רמונים חח.

תאינו אומר ליה רבי קוציין יש בתאנים א"ל קמליה פה לדין: **המוציא**
קופת הרובין אף על פי שיש בה מינין הרבה אינו חייב אלא הטאת
אחת (ז"ע רע"ו) גינה פחות מכגורגרת ר' יהודה בן בתירה אומר חמשה
זרע

כהלעמות הרבה והיא חייב על כל אחת ואחת קמ"ל פי' דס"ד דמיניס מחלקין כד"ר יהושע תמוחין מחלקין (ו) ומיהו ה"ל להזכיר ר' יהושע: